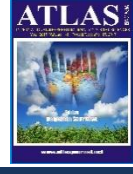

ATLAS INTERNATIONAL REFERRED JOURNAL ON SOCIAL SCIENCES

ISSN:2619-936X

Article Arrival Date: 16.10.2015

Published Date:15.12.2015

2015 / December

Vol 1, Issue:1

Pp:8-17

Disciplines: Areas of Social Studies Sciences (Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences)

GİRİŞİMCİLİĞİN BÖLGESEL KALKINMA ÜZERİNE ETKİSİ

EFFECT OF ENTREPRENEURSHIP ON REGIONAL DEVELOPMENT

Öğr. Gör. Burcu DOĞAN

Adıyaman Üniv., Besni MYO, burcudogan_06@windowslive.com

ÖZET

Bölgesel kalkınma kavramı, gelişmiş ülkelerden az gelişmiş ülkelere kadar her düzeydeki ülkelerin federal ya da üniter anlamda topyekün kalkınmaları için gerekli bir takım politikaları içermektedir. Elbette sınırlı kaynakların en etkin biçimde kullanılması neticesinde beklenen kalkınma sonuçlarının alınabilmesi ancak, çok akılcı politikalarla mümkündür. Doğru politikaların uygulanması ile ülkeler hem bölgesel kalkınma aracılığıyla hem ülke düzeyindeki kalkınmayı sağlamış hem de bölgeler arası gelişmişlik farkını en az seviyeye indirmiş olacaklardır. Bu amacı gerçekleştirmek üzere uygulanan enstrümanlardan bir tanesi de girişimciliğin teşvikidir. Bu vesile ile bölgede başta istihdam artışı olmak üzere, üretim, ekonomik ürünlerin katma değerleri ve dolayısıyla da dışa taşan fayda da artış sağlanacaktır. Biz bu çalışmada, bölgesel kalkınma için girişimciliğin önemi üzerinde duracağız. Böylece bir bölgede girişimciliğin teşvikine yönelik uygulanan politikaların söz konusu bölgedeki tüm ekonomik unsurlar üzerindeki etkisi örneklerle göz önüne serilecektir.

Anahtar Kelimeler : Girişimcilik, Kalkınma, Bölgesel Kalkınma

ABSTRACT

The concept of Regional Development includes a number of necessary policies in terms of total development either federal or unitary varying from at every level such as developed countries to under developed countries. For sure, obtaining anticipated development results by using the limited sources the most effectively is only possible by logic and rational policies. By applying the accurate and right policies, the countries will be ensuring both national development and be minimizing interregional level of development through regional development. One of the instruments applied to achieve this goal is also incentive entrepreneurship. This increase in employment in the region, including in particular occasion, production, an increase in the external value-added benefit to overflowing and hence the economic product will be provided. In this study, we will focus on the importance of entrepreneurship for regional development. Thus, an effect on all economic aspects of the question of policies in the region for the promotion of entrepreneurship will be unfolded with examples.

Keywords: Entrepreneurship, Development, Regional Development

GİRİŞ

Endüstri devriminin gerçekleşmesinden günümüze kadar ülkeler için en önemli nokta ekonomik olarak büyümek olmuştur. Ülkeler değişimin çok hızlı bir şekilde yaşandığı dünyamızda değişen ekonomik koşullara uyum sağlayarak, ayakta kalabilmek için ekonomik olarak büyümek ve kalkınmak isterler. Ülkeler ekonomik olarak kalkınmayı sağlayabilmek için de bölgeleri arasında oluşan dengesizlikleri öncelikli olarak gidermeleri gerekmektedir. Bunun için de ülkeler bölgeleri arasındaki farkları giderebilmek için dengeli bir kalkınma gerçekleştirmeye çalışırlar. Bölgesel kalkınma sağlayabilmek için o bölgelere yatırımcı çekebilmek amacıyla teşvik ve özendirme gibi yollarla başvurulmaktadır. Bölgesel kalkınma için ülkedeki bütün bölgeler arasında karşılıklı etkileşimi dikkate alarak, bölge insanını refahına yönelik olarak insan faktörünü de ön plana alan katılımcı ve sürdürülebilir bir kalkınma planı uygulanması gerekmektedir. Böylece girişimcilik faaliyetlerine yönelik

çalışmalar artırılarak, bölge insanı kalkınmaya en temel katkılardan birisini sağlamış olacaktır. ülkelerin sahip oldukları girişimcilik potansiyeli, rekabet edebilme, yenilikleri ortaya koyabilme güçleri, ekonomik kalkınmanın önemli bir noktasını oluşturacaktır.

Bu çalışmada kalkınma, bölgesel kalkınma, girişimci, girişimcilik kavramına değinildikten sonra bölgesel kalkınma ve girişimcilik arasındaki ilişkiye değinilecektir.

KALKINMA

Genel bir tanımlamayla kalkınma, bir ulusun arzu edilen şekilde ekonomik gelişme süreci ortaya koyabilmesi amacıyla, ulusal ekonomiyi bir bütün olarak düzenlenmesidir(Ekodiyalog). Kendi kendine sürdürülebilir büyüme, üretim biçiminde yapısal değişme, teknolojik yenilik, sosyal, siyasal ve kurumsal yenileşme ve insanların yaşam koşullarında sürekli iyileşme şeklinde yapılabilir (Şenses, 2004,s. 13). İktisadi terimler sözlüğünde, Kalkınma şu şekilde tanımlanmıştır. Bir ekonomide toplumun değer yargıları, dünya görüşü ile tüketim ve davranış kalıplarındaki değişimleri kapsayacak şekilde toplumsal ve kurumsal yapıda dönüşüme yol açan büyüme ve gelişmedir. Kalkınma, Bir ülkenin milli gelir düzeyinde meydana gelen sürekli artışa bağlı olarak ekonomik, sosyal ve siyasal yapısında meydana gelen değişimleri kapsayan bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Clark, 1996,s.34)

Kalkınma farklı amaçları ve süreçleri içerebilir. Örneğin;

- ✓ Kalkınma; insanların daha fazla gelir elde ederek, yaşam düzeylerinin yükseltilmesi için, bir sosyal sisteme yeni ve modern üretim tekniklerinin sunulmasını gerektirebilir”
- ✓ Kalkınma; geleneksel toplumun, gelişmiş batı uluslarının sahip olduğu toplumsal ve teknolojik yapıya topluca dönüştürülmesi olarak anlaşılabilir”
- ✓ Kalkınma; insanların ve toplumların kendilerine güvenli bir gelecek kurabilmelerinin geliştirilmesi ve desteklenmesi olarak düşünülebilir”
- ✓ Kalkınma; insanların ne yapacaklarını, aldıkları sağlıklı kararlar ile belirledikleri özgür deneyimler olarak algılanabilir(Tolunay ve Akyol,2006,s.119).

Sanayileşme, büyüme, gelişme, yapısal değişim ve hatta modernleşme anlamları da atfedilen kalkınma kavramı, toplumların gelişme ve değişim sürecine uygun olarak, farklı dönemlerde değişik içerik ve anlamlarda kullanılmıştır. Teorilerde olduğu gibi günlük konuşmalarda da halen kavramın içeriği tam olarak anlaşılammakta olup,sanayileşmenin ya da büyümenin bazen de modernleşmenin yerine kullanılmaktadır(Erbay ve Özden,2013, s.4).

Kalkınma kavramı küreselleşme ile birlikte ülkelerin ekonomik ve sosyal olarak gelişimine katkı sağlayan faktörlerin başında gelmektedir. Ülkeler bölgesel bazda kalkınmayı sağladıklarında toplumun yaşam standartlarına, gelir dağılımına, demografik yapısına ve vs birçok noktada kalkınmasına katkı sağlayacaktır.

BÖLGESEL KALKINMA

Bölgesel kalkınma kavramı, İkinci Dünya Savaş'ından sonra iktisat literatürüne girmiş, iktisadi ve sosyal kalkınma sorunu mekansal bir boyut kazanmıştır. Bu dönemde; Perroux (1950), Hirschman (1958), Rostow (1960) ve Mrydal (1971) gibi araştırmacıların bölgesel kalkınma ve dengesiz gelişme konusunda analizler yaptıkları görülmektedir (İldırrar, 2004:16). Bölgesel kalkınma anlayışının temelini, bölgelerarası gelişmişlik düzeyi ve bölgelerarası gelir farklılıklarını en aza indirmeye amacı oluşturmaktadır. Böylece bölge bazında sağlanan ve bölgelerin kalkınmasıyla beraber ulusal düzeyde gerçekleştirilen kalkınma çabalarının daha rasyonel ve kesin sonuçlara ulaşmasında yardımcı olur(Sevinç,2011, s.40).

Bölgesel kalkınma kavramı ise, ülke bütününde yer alan bölgelerin, çevre bölgeler ve dünya ile karşılıklı etkileşimi ile oluşan bölge vizyonunu dikkate alan, katılımcılık ve sürdürülebilirliği temel ilke edinen ve insan kaynaklarının geliştirilmesi, ekonomik ve toplumsal potansiyellerin harekete geçirilmesi yoluyla bölge refahının yükseltilmesini amaçlayan çalışmalar bütünü olarak tanımlanabilir(Gitmez,2013, s.16).

Bölgesel kalkınma, ulusal ekonomik kalkınmanın hem bir ürünü hem de bir süreci olarak değerlendirilmektedir. Ekonomik kalkınmanın ürünü olarak değerlendirilen bölgesel kalkınma, bölgedeki iş imkânlarının, refah düzeyinin, yatırım hacminin, yaşam standartlarının ve çalışma koşullarının iyileştirilmesini dolayısıyla girişimcilik faaliyetlerinin geliştirilmesini ifade etmektedir. Bir süreç olarak ise endüstrinin desteklenmesi, altyapının iyileştirilmesi ve emek piyasalarının geliştirilmesi olarak algılanmaktadır(Sevinç, 2011, s.41).

Bölgesel kalkınmayı bu tanımlardan yola çıkarak daha geniş bir şekilde yeniden tanımlarsak bölgesel kalkınma, bölgenin katılımcılık ve sürdürülebilirliğin yer aldığı sosyal ve ekonomik potansiyelin aktif olarak rol oynamasıyla bölge refahının yükseltilmesidir. Bölgesel kalkınma, merkezi yönetimin yukarıdan aşağıya yaklaşımı yerine, bölgesel aktörlerin katılımıyla sınırları çizilmiş ekonomik alanın, sanayileşmesi ve sosyal yapısının iyileştirilmesi olarak tanımlanmaktadır(Apalı,2009, s.6).

Bölgesel kalkınmanın amacı ve ülke ekonomisine sağlayacağı yararlar şu şekilde özetlenebilir (Uzel ve Köprülü, 2004, s. 1);

- ✓ Ülkenin farklı bölgelerinde bulunan kaynakların, ekonomik faaliyet içinde değerlendirilerek yüksek kalkınma hızının gerçekleşmesi,
- ✓ Ülkede nüfus-kaynak dengesinin kurulması,
- ✓ Düalist yapıya sahip ekonominin bütünleşmesi,
- ✓ İktisadi mekânın ve şehirleşme olayının ekonomik gelişmeye en elverişli şekilde düzenlenmesi,
- ✓ Bölgeler arası refah seviye farklılıklarının giderilmesi.

BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKASI

Temel amacı bölgeler arasındaki sosyo-ekonomik gelişmişlik farklılıklarını minimize etmek olan Bölgesel Kalkınma Politikası geleneksel ve modern anlamda iki kısımda değerlendirilebilir. Birincisi, temel ulusal aktörler olarak görülen büyük işletmelere yönelik büyük yatırımlar üzerinde dururken, ikincisi bölgenin kalkınma potansiyeli olarak düşünülen girişimciler ağına beşeri sermaye ve yatırımların aktarılmasına dayanır ve yenilikler yoluyla bir üretim atağı yaratmaya çalışır (Çetin ve Kara, 2008, s.50).

Günümüz bölgesel kalkınma politikası ülkelerin tarihsel süreçleri, ekonomik koşulları ve farklı politik yaklaşımları nedeniyle ülkeden ülkeye değişiklikler göstermekle birlikte, ülke uygulamalarında bazı ortak özelliklerin olduğu da görülmektedir. Bu ortak özelliklerin başlıcaları şunlardır (Sevinç, 2011, s.41-42):

- ✓ Sadece ülke içerisinde birtakım dezavantajları nedeniyle geri kalmış bölgeleri değil tüm bölgeleri hedefleyen genel bir yaklaşıma önem verilmesi,
- ✓ En temel önceliğin büyümenin bölgeler arasında yeniden dağıtımını yerine, her bölgenin kendi imkân ve kaynaklarını en iyi şekilde kullanarak potansiyelinin ve ulusal kalkınmaya katkısının en üst seviyeye ulaştırılması temelinde rekabet edebilirliğin artırılmasına çalışılması,

- ✓ Kurumsal altyapıyı, bölgelerdeki aktörler arası ağları, bölgelerin iş ortamını ve becerilerini geliştirmek üzere beşeri sermaye, fiziki olmayan üretim faktörleri ve davranış biçimlerinin geliştirilmesine daha fazla vurgu yapan yaklaşıma yönelmesi,
- ✓ Bölgesel rekabet edilebilirlikte üstünlüklerinin belirlenmesi, geliştirilmesi ve sürdürülebilir kılınmasına odaklanılması,
- ✓ Yenilikçilik ve girişimciliğin bölgelerin potansiyellerinin açığa çıkarılmasında temel araçlar olarak görülmesi,
- ✓ Tek tek firmalar gibi bireysel aktörlerin ihtiyaçlarının giderilmesi yerine, firmalar arası işbirliği, teknoloji transferi ve bilgi akımının sağlanması amacıyla kurumlar arası ilişkilerin ve etkileşimin artırmasının hedeflenmesi,
- ✓ Fiziksel ve ekonomik altyapı, iş geliştirme, araştırma ve teknoloji geliştirme, insan kaynakları, turizm ve çevre gibi birçok sektörü içeren müdahale alanı bulunması ancak stratejik öncelikler ve tematik-mekânsal tutarlılığa daha çok önem verilmesi,
- ✓ Politika uygulamalarında işbirliğine ve müzakerelere dayanan, ekonomik kalkınma konusunda bölgelere daha fazla görev ve yetki veren, bölgesel koordinasyon birimlerinin önderliğinde; yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri ve iş dünyasının (özellikle KOBİ'lerin) katılımını sağlayan, merkezi yönetimin yatırım ortamının iyileştirilmesi ve temel altyapının sağlanmasında önderlik yapan bir yaklaşımı benimsenmesi gerekmektedir.

BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKASININ TEMEL İLKELERİ

Bölgelerarası kalkınma farklılıklarının yoğun olduğu göz önüne alındığında, bölgelerarası dengesizlikleri giderici politikaların izlenmesi bir zorunluluk halini almıştır. Bölgesel kalkınma politikasının birbirini tamamlayıcı üç temel ilkesinden söz etmek mümkündür. Söz konusu ilkeler arasında sosyal kârlılık, kalkınma kutbu ve halkın katılımı ilkeleri yer almaktadır (Yıldız,2014, s.46).

SOSYAL KÂRLILIK İLKESİ

Firmaların kârlılık amacına yönelik yatırım kararlarında firmanın özel yararı ile toplumun sosyal yararı çakışabilmektedir. Dolayısıyla geri kalmış bölgelerde kısa vadede verimli olmasa bile sosyal kârlılığı yüksek, uzun vadede ekonomik olan yatırımların devlet tarafından gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Yıldız,2014, s.47).

KALKINMA KUTBU İLKESİ

Bölgesel kalkınma politikasının ikinci ilkesi, kalkınma kutbu ilkesidir. Fransız iktisatçı F.Perroux'a göre, yatırımlar önce bir bölgede toplanmaya başlamaktadır. Bu bölge zaman içerisinde kalkınmanın merkezi haline gelmekte ve diğer bölgelere oranla çok daha hızlı kalkınmaktadır. Bu bağlamda ekonomik kalkınma, her yerde aynı anda görülmez, farklı derecelerde kalkınma kutup ya da noktalarında görülmekte ve çeşitli kanallardan değişen nihai etkilerle bütün ekonomiye yayılmaktadır (Dinler, 2001, s.200).

HALKIN KATILIMI İLKESİ

Bölge halkına mensup bireylerin, bölgesel kalkınma faaliyetlerine karar veya uygulama aşamasında fiilen ya da danışman olarak katılmaları gerektiği savunulmaktadır. Böylece halkın motivasyonu artacak, merkezi ve yerel yönetimlerin ekonomik ve politik kararları, halkın daha büyük bir kesimi tarafından genel kabul görecektir. Bu süreçte halkın katılımı, siyasetle kısıtlı kalmamalı ve bölgeyi geliştirecek araştırma projelerine de her aşamada destek olunmalıdır (İldırar, 2004, s. 18-19).

BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKASININ AMAÇLARI

Bölgesel dengesizliklerin giderilmesi adına bölgesel kalkınma politikasının, genel ekonomi politikasından türetilen üç temel amacı bulunmaktadır. Bunlar; bölgesel büyüme, bölgesel istikrar ve bölgesel eşitliktir (İldıraz, 2004, s. 20).

Ayrıca bölgesel kalkınma politikası amaçlarının ne olacağı, değişik şekillerde ifade edilmiştir. Bunlardan bazıları şunlardır (Yıldız,2014, s.50) :

- ✓ Bölgesel dengesizliğin azaltılması,
- ✓ Her türlü kaynağın, ekonomik faaliyetlerin ve nüfusun coğrafi bölgelerarasında uyumlu dağılımının kolaylaştırılması,
- ✓ Bölgenin değerlendirilmesi, gelişmesi ve gelişmenin ülkeye yayılması,
- ✓ Bölgesel ekonomilerin entegrasyonu,
- ✓ Endüstrinin bölgelerarasında uygun dağılımının sağlanması,
- ✓ Ulusal ekonomik gelişmeden adil bir payın daha az gelişmiş bölgelere yönlendirilmesi,
- ✓ Bölgesel huzursuzlukların giderilmesi,
- ✓ Bölgesel rekabet gücünün artırılması.

GİRİŞİMCİ VE GİRİŞİMCİLİK KAVRAMLARI

İlk defa, 18. Yüzyılda bir Fransız düşünür olan Cantillon, girişimciyi “belirsizlik şartları altında pazarın oluşumunda karar verici ve bir koordinatör olarak” tanımlamıştır (İrmiş, Durak ve Özdemir,2010, s.7). Girişimci, kar ve risk kendisine ait olmak üzere bir işletmeyi kuran ve işleten kimsedir(Örücü,2013, s.9). Girişimci, Mal ve hizmet üretimini gerçekleştirebilmek için risk üstlenerek, doğal kaynak, sermaye, emek gibi üretim faktörlerini bir araya getirip faaliyete geçiren kişi olarak tanımlanmaktadır (Tekin, 2005, s.2). Toplumların çağdaşlığa ulaşmasında önemli bir işlev yerine getiren girişimciler, sadece ekonomik hayatın değil diğer taraftan toplumsal hayatında gelişimini sağlayarak harekete geçirmektedir (Akpınar, 2009, s.13). Küçük ise girişimciyi, “mal veya hizmet üretmek/pazarlamak üzere kar/zarar riskini göze alarak, sahip olduğu sermayeyi yatırıma dönüştüren kişidir” olarak tanımlamaktadır (Küçük,2013, s.26). Schumpeter ise girişimciyi ekonomik büyümenin en önemli aktörü ve rol modeli haline getirmiştir (Arıkan,2004, s.8).

Girişimcilik kavramı, pek çok yazar tarafından farklı yönleri öne çıkartılarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlardan bir kısmı şu şekildedir;

- ✓ Girişimcilik, bir işletmenin kurulması, yönetsel süreçlerin işletilmesi, üretim ve pazarlamaya yönelik tüm risklerin üstlenilmesi gibi, bir işin kurulması ve yürütülmesine ilişkin faaliyetler bütünü olarak tanımlanmaktadır (Küçük,2013, s.27).
- ✓ Girişimcilik, bir iş fikrine sahip olarak pazardaki fırsatları değerlendirmek mal ve hizmet üretmek amacıyla sermaye, doğal kaynak, emek gibi üretim faktörlerinin bir araya getirilerek, işletilmesiyle ilgili faaliyetler olarak tanımlanabilir (Tekin, 2005, s.2-3).
- ✓ Girişimcilik, risk ve belirsizlik şartları altında kâr elde etmek ve büyümek amacıyla yenilikçi bir ekonomik organizasyonun meydana getirilmesidir (Dollinger, 1994, s.4).
- ✓ Girişimcilik, şu anki kaynakların kontrollü kullanılmasına bakılmaksızın, bir fırsatı ele geçirme ya da oluşturma sürecidir (<http://uncw.edu/>).

- ✓ R. Hisrich (1985) girişimciliği; mali, psikolojik ve sosyal riskleri yüklenmeyi kabul edip zaman ve çaba harcayarak farklı bir değer yaratma süreci olarak tanımlamaktadır (Çelebi, 1997, s.16).
- ✓ OECD tarafından girişimcilik; yaşam standartlarını yükseltme ve refah yaratmada yeni iş olanaklarını yakalama yeteneği veya risk kavramı da göz önünde bulundurularak yeni ürün ve üretim tekniklerinin piyasa fırsatlarını ve var olan talebi daha iyi bir şekilde karşılamanın yollarını araştırmış firmalarca tanıtıldığı risk alımı ve yenilik olarak tanımlanmaktadır.

Başarılı bir girişimcilik için kişisel faktörleri şu şekilde sıralayabiliriz (Girişimcilik Raporu, 2008, s.24):

- ✓ Üretim aşamasında, ürünün/hizmetin üretimiyle ilgili teknik bilgiler ve girişimle ilgili yasal mevzuat hakkında bilgi sahibi olması.
- ✓ Çalışanlar ve yöneticiler arasında motivasyon sağlayabilecek yöneticilik yeteneklerine sahip olması,
- ✓ Çalışanlarının eylemlerini girişimin ortak hedefine yönlendirebilmesi, bu hedefe ulaşmada ortaya çıkabilecek motivasyon sorunlarına çözüm bulabilmesi önemlidir. Zira girişimin başarısı, çalışanların girişimin amacını gerçekleştirecek yönde eylemlerde bulunmaları ile sağlanabilir.
- ✓ Yine amaçlara ulaşmak için sistematik bir inceleme yaparak hedeflerin somut kriterlerle tanımlanmış ve sıralanmış olması bir hayli önemlidir. Keza iş süreci boyunca hangi aşamada bulunduğunu saptamak için, belirlenene hedeflerin neresinde bulunduğu ve hangi ölçüde başarılı olduğunun değerlendirmesinin sık sık yapılması da esastır.
- ✓ Hedefler gerçeğe çevrilebilecek stratejileri üretebilmek amacıyla sürekli yaratıcı olmalı, alanındaki gelişmeleri sürekli takip etmelidir.
- ✓ Ulaşması herkes için mümkün olmayan bilgi, fikir ve düşüncelere kolaylıkla ulaşabilmelidir. Bunun için bilgiye ulaşılabilecek insan ve kurumlarla gelişmiş bir iletişim ağına sahip olmalıdır.
- ✓ Zamanı en verimli şekilde yönetmek için planlamalar yapmalıdır.
- ✓ Sorumluluk alma yetisine ve risk alabilme cesaretine sahip olmalıdır.
- ✓ Riskleri paylaşmak ve girişimin hedeflerini kolaylaştırması için başkalarını ikna edebilme özelliğine sahip olmalıdır.
- ✓ Sürekli kendini geliştirme arzusunda olmalı, yeniliklere uzak kalmamalıdır.
- ✓ Girişimcilik faaliyetlerinde temel amaç kar etmektir, fakat girişimci faaliyetlerinin zarar etme riskini de üstlenmelidir. Bu bağlamda girişimcilik sağlam bir risk alma becerisi olarak da tanımlanabilir.
- ✓ Bir girişime başlamadan önce, geleceğe yönelik olarak yükselen ve gerileyen sektör analizlerinin yapılması, arz ve talebin ne yönde gelişeceğini belirlenmesi de önemlidir.
- ✓ Girişimcinin hedeflediği gelir, işin sermaye yapısına bağlı olarak değişim gösterir.

GİRİŞİMCİLİĞİN ÖNEMİ

Girişimcilik, işletmeciliğin ve toplumun yapısında bir değişimi başlatır ve geliştirir. Bu değişim büyümeyi ve üretimi artırır. Bu değişim ve gelişme için gerekli faktör ise yenilikçiliktir. Yenilikçilik; hem pazar için yeni mal ve hizmetlerin geliştirilmesini

sağlamakta, hem de kurulacak yeni işletmelere yatırım ilgisini çekmektedir. Girişimci bu yenilikçilik yetileri ile yeni fikirlerin oluşturulması, yayılması ve uygulamasını hızlandırır. Ayrıca yeni sektör ve endüstrilerin doğmasına yol açar. Yeni teknolojileri kullanan sektörlerde verimliliği artırır ve hızla büyüyen sektörler üzerinden ekonomik büyümeyi hızlandırır. Dolayısıyla girişimci ekonomik faaliyetlerin düzenlenmesinde, istihdam oluşturulmasında ve üretim faaliyetlerinde kritik bir faktördür. Başka bir boyutta ise; üretim kaynaklarını yeni bir tarzda birleştirerek kullanılmayan üretim faktörlerinin kullanılmasını sağlayıp, ekonomik kaynakların görece verimsiz ve düşük üretkenlik alanlarından daha verimli yüksek alanlara aktarılmasını sağlar. Bütün bu açılardan bakıldığında girişimcilik kalkınmanın ve sosyal fayda oluşturmanın temel alanı olarak öne çıkmaktadır (<http://oran.org.tr>). Toplumla katkı sağlamak ve kalkınmanın gerçekleşmesi adına girişimciliğe büyük görevler düşmektedir.

BÖLGESEL KALKINMA VE GİRİŞİMCİLİK

Ekonominin küreselleşmesi ve yerelleşmesi aynı anda gerçekleşmektedir. Dolayısıyla ekonominin küreselleşmesi, bölgesel ve yerel kalkınma stratejilerine daha önemli roller yüklemektedir. Yeni bölgesel politikalarla birlikte yerel istihdamı artırıcı girişimler artmakta, bu tür girişimler, yerel kaynak kapasitesini genişletici, kaynak kullanımını artırıcı, aynı zamanda girişimciliğin yoğunluğunu ve kalitesini artırıcı şekilde biçimlendirilmektedir (www.geography.humanity.ankara.edu.tr).

Girişimcinin kalkınmadaki önemine en büyük katkı Schumpeter tarafından yapılmıştır. Avusturyalı iktisatçıya göre, ekonomik gelişmenin kalkınmanın- kaynağında yenilik vardır ve her buluş yenilik anlamına gelmez. Bir buluşun yenilik olabilmesi için hayata geçirilmesi gerekir ve bunu da girişimci sağlayacaktır (Savaş,2000, s.833). Bu yenilikler devam ettiği müddetçe de ekonomik hayat hareketlenecek ve kalkınmanın kaynağında ki yeri alacaktır.

Girişimcilik, geri kalmış ekonomilerde yapılanmanın, gelişmekte olan ekonomilerde kalkınmanın, gelişmiş ekonomilerde ise dinamizmin, yeni zenginlik ve refah ayartmanın yapı taşıdır. Çünkü yeni işletmeler kurarak, sosyal iyileşmeler yaparak ve yeni işler yaratarak gayri safi milli hasılaya katkıda bulunmak, ekonomik değer yaratmanın sürükleyici gücüdür. Bu anlamda ekonomik değer yaratılmasının kaynağı da girişimsel işletmelerdir (Kurt, Ağca ve Erdoğan, 2006, s.103).

Girişimcilik, daha doğrusu özel girişimcilik ekonomik büyüme ve kalkınmanın motorudur. Yenilik ve yaratıcılığın kaynağıdır. Bir ülkede “hür teşebbüs” olarak ifade edilen rekabete dayalı özel girişimcilik ne kadar gelişirse o ülkede ekonomik refah düzeyi de o ölçüde yükselir. Özel mülkiyetin, dolayısıyla özel girişimciliğin olmadığı ve/veya yetersiz olduğu ülkelerde ekonomik refah düzeyinin düşük olduğu gerçeği artık hepimiz tarafından bilinmektedir (Bekar, Sevim Korkut, 2011, s.120).

Sosyo-ekonomik süreçte yerine getirdiği işlevler dikkate alındığında, girişimciliğin, durumsal kazançlardan çok, kalıcı ekonomik değer üretmenin ana belirleyenlerinden olduğu söylenebilir. Müftüoğlu'nun da vurguladığı gibi, girişimcilik ne pahasına olursa olsun para kazanmak değil, ekonomik değer yaratmaktır. Küçük birikimlerin sermayeye dönüşmesi ve atıl kaynakların ekonomiye kazandırılması, emeğin üretkenliğinin artırılması ve ekonomi alanındaki etkin ve hızlı mobilizasyonu, katma değeri yüksek ürün üretimi, uluslararası alandaki genel üretim ve tüketim trendlerinin izlenerek üretim alanının buna uygun biçimde sürekli yeniden organize edilmesi esnek örgütlenme biçimini örnekleyen özel girişimcilikle mümkündür. Bu bakımdan girişimciliğin, genel ekonomik büyümenin operasyonel bir mekanizması olduğu söylenebilir (İlhan,2004, s.72).

Öte yandan, girişimciliğin doğası itibarıyla her zaman büyük sermayeyi gerektirmemesi, küçük sermayeyle de iş kurma olanağı vermektedir. Bu da toplumsal çevrenin caydırıcı olmaması ya da girişimcilik karşıtı etkin kültürel kodların varolmaması halinde geniş bir toplumsal kesimin iş kurmaya yönelmesini mümkün kılmaktadır. Geniş bir toplumsal kesimin kamuda çalışmak yerine, kendi işini kurması öncelikle devletten iş talebinde bulunma yoğunluğunun azalmasına neden olmaktadır. Bu durum, bir yandan devletin ana işveren olmaktan çıkmasına zemin hazırlarken, diğer yandan, genel istihdam hacminin yükselmesine yol açmaktadır (İlhan,2004, s.72). Gürol'un belirttiği gibi, girişimcilik, ekonomi kuramının ilgi odağını oluşturan refahın yaratılmasının ve dağıtılmasının güvencesi niteliğinde temel bir mekanizmadır (Gürol, 2000, s.68).

Genel olarak, girişimciliğin ve bölgesel kalkınmanın güçlü etkileşimi, anlaşılması ile birlikte pek çok ülkede, devletin istihdam yaratıcı faaliyetlere desteği konusundaki yaklaşımlarda, doğrudan destek ve gelir transferinden çok, işletme kurulmasını özendirmeye, yerel/bölgesel kalkınmaya doğru bir gidişat yaşanmaktadır. Bölgesel kalkınmanın uygulanması ağırlıklı olarak istenildiği bölgeler sosyal ve ekonomik olarak diğer bölgelerin gerisinde kalmış kısımlardır. Devlet ile birlikte işletmeler özendirildiği takdirde uzun vadeli olarak sonuç almak kolaylaşacaktır. Bunun için bölgesel kalkınma da girişimcilik faaliyetleri desteklendiğinde bölgenin olası potansiyel gücünden yararlanılabilecektir.

2012 yılında 69 ülkeden 198.000 kişi ile yapılan anket sonucu oluşturulan Global Girişimcilik Raporu'na (GEM) göre, Avrupa'da krizin etkisinin en fazla hissedildiği 2012 yılında Türkiye'nin girişimcilik notu %11.9'dan %12.22'ye yükselmiştir. Bu yükseliş girişimcilik tablosunun daha dengeli bir hal kazandığını, eğitim seviyesi yüksek kesimlerde de girişimciliğin arttığını göstermektedir (<http://emremetin.com>). Verilerden anlaşılacağı üzere Türkiye' de girişimciliğin yaygınlaşması aynı zamanda bölgesel olarak kalkınmaya ivme kazandıracaktır.

SONUÇ

Bölgesel kalkınmada girişimciliğin yeri ve önemi büyüktür. Bölgeler arasındaki gelişmişlik farklarını azaltabilmek amacıyla girişimci, teknolojiyi de yakından takip edip, kendi işletmesine uygulayarak, çevresine üretkenlik ve dinamiklik getirmeye çalışır. Girişimciler, ürün, üretim ve pazarlama alanlarında yenilikler yaparak hızlı bir gelişim sürecine girerken, diğer taraftan, ait oldukları sektörler içinde örgütlenerek, faaliyetlerini yerine getirirler. Girişimciler, yeniliğe olan yoğunlaşmalarından dolayı bölgesel kalkınmayı sağlamak amacıyla yaratıcılık faktörünün gelişmesini sağlamaktadır. Bu sayede istihdam artarak, refah düzeyi gelişir.

Girişimciliğin ekonomik kalkınma üzerinde olumlu etkisi olduğu konusunda oldukça geniş bir uzlaşma söz konusudur. Birçok çalışma girişimciliğin ulusal ve bölgesel olarak ekonomik gelişmeyi olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Bu nedenle gelişmiş ya da gelişmekte olan birçok ülkede hükümetler girişimciliği destekleyen politikalar izlemektedirler (Çokgezen, 2012, s.19).

Sonuç olarak bir ülke bölgeleri arasındaki gelişmişlik seviyesini en aza indirmek istiyorsa, kalkınmanın gerçekleştirilebilmesi için, yerel kaynakları etkin ve verimli kullanması gerekmektedir. Bu yüzden de bölgedeki insan faktöründen en verimli şekilde yararlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Apalı, A.(2009). Bölgesel Kalkınma Ajansları ve İzmir Kalkınma Ajansı Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi.

- Arıkan, S.(2004) Girişimcilik, Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular,Ankara:Siyasal Kitabevi(2.baskı)
- Akpınar, S. (2009). Girişimciliğin Temel Bilgileri (1. Baskı). Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Clark, J. (1996). Kalkınmanın Demokratikleşmesi. (Çev:Serpil URAL) Ankara: TÇV Yayınları.
- Çelebi, N. (1997).Turizm Sektöründeki Küçük İşyeri Örgütlerinde Kadın Girişimciler. Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü Yay.
- Çetin, M. ve Kara, M. (2008). Bir Kalkınma Aracı Olarak Organize Sanayi Bölgeleri: Isparta Süleyman Demirel Organize Sanayi Bölgesi Üzerine Bir Araştırma, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (31), 50.
- Çokgezen, M. (2012). Türkiye’de Devlet, Girişimcilik ve Yerel Kalkınma (1. Baskı), İstanbul: İTO Yayınları
- Dollinger, M.J. (1999). Entrepreneurship, Prentice Hall, s: 4.
- Erbay, E. R. Ve Özden, M.(2008). İktisadi Kalkınma Kuramlarına Eleştirel Yaklaşım, Sosyal Bilimler Metinleri
- Gitmez, E. (2013).Yeni Bir Ekonomik Kalkınma Modeli Olarak Kalkınma Ajansları: Karacadağ Kalkınma Ajansı Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi
- Gürol, M. A. (2000). Türkiye’de Kadın Girişimci ve Küçük İşletmesi: Fırsatlar, Sorunlar, Beklentiler ve Öneriler, Atılım Üniv., Yay., Ankara.
- Ildıran, M. (2004).Bölgesel Kalkınma ve Gelişme Stratejileri, Ankara: Nobel Yayınevi
- İrmiş, A., Durak, İ. Ve Özdemir, L. (2010).Girişimcilik Kültürü Anadolu Girişimciliğinden Örnekler. Bursa: Ekin Yayınevi.
- Küçük, O.(2013).Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi. Ankara: Seçkin Yayıncılık(6.baskı).
- KURT, M., Ağca, V. Ve Erdoğan,S. (2006). Afyonkarahisar İli Girişimcilik Performansının Coğrafi Bilgi Sistemleri İle Analizi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİ.B.F. Dergisi (C.VIII, S.2
- Tolunay, A. Ve Akyol, A. (2006).Kalkınma ve Kırsal Kalkınma: Temel Kavramlar ve Tanımlar,Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi. Sayfa:116-127
- Tekin, M. (2005). Hayallerin Gerçeğe Dönüşümü Girişimcilik (4. Baskı). Konya: Güney Matbaacılık.
- Örücü, E. (2013).Modern İşletmecilik. Bursa: Dora Yayın.
- Savaş, V. (2000).İktisatın Tarihi. Ankara:Siyasal Kitabevi.
- Şenses, F. (2004).“Neoliberal Küreselleşme Kalkınma İçin Bir Fırsat mı, Engel mi?”, Kalkınma ve Küreselleşme, İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Sevinç, H. (2011). Bölgesel Kalkınma Sorunsalı: Türkiye’de Uygulanan Bölgesel Kalkınma Programı, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 6(2), 35-36.
- Yıldız, O. (2014). Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Türkiye de Bölgesel Kalkınma Politikaları Ve Bölgesel Rekabet Gücünün Arttırılmasında Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Rolü: GEKA örneği.Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- Dinler, Z. (2001). Bölgesel İktisat, Bursa: Ekin Kitabevi.
- İnternet Kaynakları

http://www.ekodialog.com/kalkinma_ekonomisi/kalkinma_ekonomisi.html01.11.2014
(Erişim Tarihi: 04.11.2014)

<http://uncw.edu/career/entrepreneurship.html> (Erişim Tarihi: 03.12.2014)

http://www.actioncoach.com/_downloads/whitepaper-Franchise_Rep5.pdf (Erişim Tarihi: 03.12.2014)

http://oran.org.tr/TR72_Taslak%20B%C3%B6lge_Planı%2020142023/icindekiler/4.5%20Girişimcilik.pdf (Erişim Tarihi: 05.12.2014)

(http://www.geography.humanity.ankara.edu.tr/ders_notu/COG323.pdf (Erişim Tarihi: 10.01.2015)

(http://akademikpersonel.duzce.edu.tr/deryasevimkorkut/diger/derya_sevimkorkut19.09.2011_11.11.05diger.pdf) (Erişim Tarihi: 10.01.2015)

1. ULUSLARARASI ÇİN'DEN ADRIYATİK'E SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ - 6-8 Mayıs 2015, Gölbaşı - Adıyaman

43

<http://www.tcmb.gov.tr/yeni/iletisimgm/umutozelozlemkoprulu.pdf> (Erişim Tarihi: 10.01.2015)

http://www.fatih.edu.tr/~ahmetcaliskan/buyume-gelisme1/girisimcilik_raporu.pdf (Erişim Tarihi: 11.01.2015)

<http://uncw.edu/career/entrepreneurship.html> (Erişim Tarihi: 11.01.2015)